

Анна КЛІМОВА

Національний авіаційний університет, Київ

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ ТА ПРОКРАСТИНАЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Студентський час – це особливий період в житті людини, коли формуються її цінності, мислення і поведінка, що впливатимуть на успіхи та досягнення в майбутньому. Цей період завжди вважався періодом підготовки людини до дорослого життя. Тому важливо розуміти з якими проблемами можуть стикнутися студенти, для запобігання негативних наслідків у людей в дорослому віці. Однією з таких проблем є прокрастинація.

Аналізуючи вітчизняні та іноземні дослідження з проблеми прокрастинації, необхідно відмітити багатогранність підходів до вивчення цього явища. Сучасна психологія схиляється до того, що прокрастинація – це феномен свідомого та добровільного відкладання особистістю будь-яких справ, що призводить до зниження ефективності її діяльності та можливості виникнення подальших проблем. Загальними ознаками даного явища є усвідомленість, ірраціональність, внутрішній дискомфорт та негативні емоційні переживання [2].

Важливим фактором, що впливає на рівень прокрастинації є мотивація досягнення успіху. Під мотивацією розуміють сукупність психологічних процесів, що керують поведінкою людини, визначають її організованість, активність і стійкість. Ця мотивація може бути внутрішньою, коли студент має особисту цікавість до предмету, або зовнішньою, коли студент має зовнішні стимули, такі як винагорода або покарання. Мотивація не тільки детермінує діяльність людини, а й пронизує більшість сфер психічної активності, в тому числі й пізнавальну. Це стосується усіх пізнавальних процесів: сприймання, мислення, уяви та пам'яті.

Психологи зауважили, що зміна мотивації може призвести до змін у мисленні. Наприклад, було проведено експеримент, у якому досліджуваний отримав «нейтральну» інструкцію для розв'язування задачі в одній ситуації, тоді як в іншій експериментатори повідомили про дослідження розумової обдарованості. Виявилось, що впровадження мотивації призвело до зростання продуктивності вирішення проблем у 3,5 рази [1, с. 109].

Для дослідження взаємозв'язку мотивації досягнення успіху та прокрастинації студентів закладів вищої освіти нами були застосовані методики діагностики особистості на мотивацію до успіху Т. Елерса, діагностики мотивації успіху і боязні невдачі (МУН) опитувальник А. А. Реана та «Шкала загальної прокрастинації» К. Лей в адаптації Т.Ю. Юдєєвої. Результати дослідження серед студентів закладів вищої освіти показали, що існує обернений кореляційний зв'язок між рівнем прокрастинації та мотивацією досягнення успіху. Тобто збільшення однієї величини призводить до зменшення іншої та навпаки. Достатній рівень мотивації допомагає студентам переборювати внутрішні чинники, які заважають їхній продуктивності. На рівень мотивації у студентів впливає безліч факторів, таких як індивідуальні особливості, досвід, соціальне оточення, атмосфера в навчальному закладі, якість викладання та оцінювання, очікування від батьків та викладачів, фінансова стабільність та доступність матеріальних ресурсів, а також самостійність в процесі навчання. Крім того, мотивація може бути залежна від того, наскільки цікавими та стимулюючими є завдання, які студентам доводиться виконувати, та наскільки вони допомагають їм досягати майбутніх кар'єрних або особистісних цілей.

Прокрастинація у студентів може викликати негативні наслідки, такі як почуття провини, сорому, байдужості, злості, розчарування, пригнічення, а ще стрес та панічні атаки. Вона також може призводити до незадоволеності різними сферами життя, формування хибних установок, а також проявів дезадаптації, таких як блокування активності, втрата продуктивності та зниження успішності в навчальній діяльності. Це може негативно впливати на психологічне благополуччя особистості та її ефективність у професійній підготовці. В свою чергу це призводить до зниження академічної успішності, підвищеної тривожності та до розвитку почуття неповноцінності, відмови продовжувати навчання. Тому, щоб зменшити ступінь академічної прокрастинації, викладачам необхідно приділяти більше уваги студентам, запроваджувати ефективні механізми стимулювання, сприяти розвитку академічних зв'язків між студентами, логічно розділяти окремі види роботи на більш дрібні частини.

Отже, враховуючи різні причини виникнення прокрастинації (страх невдачі або успіху, перфекціонізм, самообмеження, опір зовнішньому контролю, порушення цілепокладання та організації часу), дослідження цих факторів може сприяти розробці ефективних профілактичних та психокорекційних заходів для подолання прокрастинації серед студентів.

Список літератури

1. Дворник М.С. Прокрастинація в конструюванні особистісного майбутнього: монографія. Кропивницький: Імекс ЛТД, 2018. – 120 с.

2. Столяренко О.Б. Психологія особистості: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 280 с.

*Науковий керівник: Наталія ДЕМЧЕНКО,
канд. пед. наук, доцент*

УДК 159.9.613.8 (043.2)

Руслан КРІПКИЙ

Національний авіаційний університет, Київ

ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

В умовах сьогодення, в умовах війни і надалі опісля війни постає нагальна проблема розвитку та формування мовної свідомості студентів-психологів. Адже мовна свідомість психологів допомагає пояснити факти мовної поведінки особистостей і національних спільнот, а також з'ясувати причини багатьох мовних змін, включаючи непримітні історії літературних мов та «мовних революцій».

Впродовж навчання у закладі вищої освіти вже на перших етапах студенти-психологи в змозі тлумачити поняття про процес мовлення, особливості спілкування, основні фонетичні, графічні та граматичні норми української мови. В сучасній науковій літературі поняття «мовна свідомість» зустрічаються разом з поняттями «мовна компетентність», «мовленнєва компетентність» та «мовна особистість».

Щодо терміну «мовна свідомість» - його перші прояви вживання були ще на початку 1980-х років та пов'язують з розвитком мовної особистості, національної ментальності, стратегією й тактикою мовленнєвої поведінки. Варто наголосити, що саме термін «мовна свідомість» є психічним утворенням, що належить ідеальній сфері, де свідомість розглядається як належність до чогось, а її ознакою є її скерованість на певний предмет, сприйняття його як окремої сутності. Тобто, перед особистістю постають явища реальності в залежності від міри її чи його усвідомлення. Іншими словами, саме свідомість полягає в суб'єктивному відображенні особистістю картини світу, а мовна свідомість полягає у відображенні мовної картини світу. Згідно П. Селігей, мовна свідомість розглядається як окрема форма свідомості, що включає погляди, уявлення, почуття, оцінки й настанови щодо мови та мовної дійсності; мовна картина світу, тобто